

EITTT NÓGV

Týsdagin varð málið um yvirtøku av útlendingaøkinum og marknaeftirlitinum felt enn einaferð – fyri triðju ferð bert í hesum valskeiðinum, hóast yvirtøkan er partur av samgonguskjalinum

MORTAN ØSTERØ

Varð uppskotið um yvirtøku av útlendingamálum ein nevaleikari, hevði hesin helst endurskoðað sína yrkisleið. Upprunaliga arbeiddi fullveldislandsstýrið við yvirtøkuni av útlendingmálum í 2003, áðrenn

GONGDIN Í VERANDI VALSKEIÐIÐ (2011-2015)

FYRSTU FERÐ

2011 – Yvirtøka av útlendingamálum verða fest í samgonguskjalið.
2012 – Tjóðveldi leggur uppskotið fram, og uppskotið verður felt.
2012 – Í hoyring við Uttanlandsnevndina sigur táverandi landsstýrismaður í útlendingamálum, Kári P. Højgaard, at málið er klárt til yvirtøku í januar 2013.
2012 – Uppskotið verður felt í Løgtinginum.

AÐRU FERÐ

2014 – Tjóðveldi og Framsókn leggja uppskotið fram.
2014 – Í hoyring við Uttanlandsnevndina, sigur avvarðandi landsstýrismaður, Johan Dahl, at ongar formligar forðingar eru fyri yvirtøkuni, men arbeitt verður enn við samráðingum um Schengen-avtalu og norðurlandsku passsamgonguni.
2014 – Uppskotið verður felt í Løgtinginum.

TRIÐJU FERÐ

2014 – Framsókn, Tjóðveldi og Sjálvstýrisflokkurin leggja uppskotið fram.
2015 – Uttanlandsnevndin viðger málið á ikki færri enn 12 fundum.
2015 – Johan Dahl sigur framvegis, at ongar formligar forðingar eru fyri yvirtøku, men vísir á, at samráðingarnar við Schengen skuldu verið komnar á mál á sumri 2015.
2015 – Uppskotið verður felt, tá ið tað kemur fyri tingið aftur.

val varð skrivað út í úrtíð. Síðani hevur málið spøkt aftur og aftur í Løgtinginum í ymsum skapum, men við somu yvirskrift, og er enn tá lagt fram av fimm ymsum flokkum. Tjóðveldi, Miðflokkurin, Sjálvstýrisflokkurin, Framsókn og partar av Fólkaflokkinum hava antin lagt uppskotið fram av sínum eintingum ella saman við øðrum flokkum í fleiri umførum. Tó hevur ongantíð eydnast málinum at vinna meirilutan av atkvøðunum í Løgtinginum. Talan hevur verið um reið »knock-outs« í sløkum sjei dystum við Løgtingslimirnar síðani 2006, trý teirra í hesum valskeiðinum.

Vilja yvirtaka uttan Schengen-avtalu

Formaðurin í Løgtingsins Uttanlandsnevnd, Jákup Mikkelsen úr Fólkaflokkinum setti hol á aðru viðgerð av uppskotinum úr Tjóðveldi, Framsókn og Sjálvstýrisflokkinum um yvirtøkuna av útlendingamálum og marknaeftirlitinum. Í framløguni vísti Jákup Mikkelsen á, at ivamál viðvíkjandi støðu Føroya í mun til Schengen-avtaluna og norðurlandsku passsamgonguni fóru at vera loyst í summar, og tiskil heitti meirilutin í Uttanlandsnevndini á tinglimirnar um ikki at samtykkja verandi uppskot.

Kristina Háfoss, tingkvinnu fyri Tjóðveldi var ikki nøgd við grundgevingarnar fyri at fella uppskotinum. Sambært henni er tað eitt óheppið tekin at senda samstarvspørtunum í Schengen samráðingunum, at man fellir málið í Løgtinginum.

”Schengen umberingin: »vit biða eftir samráðingar úrslitum« er ov nógv nýtt og hevur ov lítið upp á seg. Veruleikin er vælsaktans, at heimtaka vit útlendingaøki, koma Schengen viðurskiftini natúrliga at fylgja við, segði hon undir viðgerðini av málinum.

Poul Michelsen, formaður í Framsókn og millum uppskotsstíllararnar tók undir við Kristinu Háfoss. Sambært honum átti tað ikki at vera ein forðing at samtykkja uppskotið í Løgtinginum og síðani leggja gildiskomuna longri fram í tíðina, soleiðis, at rúm tíð var at fáa viðurskifti við Schengen í rætt lag.

Leggja málið framaftur

Jákup Mikkelsen, formaðurin í uttanlandsnevndini, segði seg skilja spurningarnar frá tinglimunum, sum vóru fyri uppskotinum, og legði dent á, at uppskotið slapp framat aftur á ólavsøku.

”Hetta er eitt mál úr samgonguskjalinum, sum eigur at verða viðtikið. Sambært landsstýrismanninum eru samráðingarnar viðvíkjandi lögregluviðurskiftum og Schengen komin upp á pláss í summar, og tá leggja vit uppskotið framaftur, segði hann undir viðgerðini.

Hóast ætlanir um at leggja málið framaftur, og stór undirtøka tykist vera fyri yvirtøkuni, eru ikki allir tinglimirnar eins fegnir.

”Eg haldi als ikki, at tað er neyðugt við hesi yvirtøkuni. Tað stendur okkum frítt at gera lógar-broytingar í útlendingamálum uttan at vit skulu yvirtaka málsøki, segði Sambandstingmaðurin, Helgi Abrahamson, sum eisini er limur í Løgtingsins Uttanlandsnevnd.

Ov trupult

Í sínum hoyringssvarið til Uttanlandsnevndina, mælir Vága Floghavn Løgtinginum frá at samtykkja yvirtøkuna, uttan at Schengen-avtala er fingin upp á pláss. Ein yvirtøka av marknaeftirlitinum uttan Schengen-avtaluna førir stórar fíggarligar, umsitingarligar og neiligar avleiðingar fyri flogvinnuna við sær, sambært Vága Floghavn.

”Um so er, at Føroyar gerast eitt ikki-Schengen øki, so merkir tað, at passeftirlit skal gerast við allar komur og fráferðir. Tað vil siga, at øll 236.000 ferðafólkini skulu kannast tvær ferðir; bæði við komu og fráferð. Umframt at tey skulu kannast við komustaðið, og útreiðslurnar av hesum álagdar flogfelagnum sum kemur frá landi sum ikki er umfata av Schengen, sigur Vága Floghavn í viðmerkingunum.

Sambært teimum, koma øktu útreiðslurnar í síðsta enda at raka lummarnar hjá ferðafólkunum. Harafturat skulu umstøðurnar á flogvøllinum endurskoðast, um Føroyar bráðliga ikki verða roknaðar sum Schengen-land.

”Bæði núverandi, og komandi

farstøð eru góðkendar til Schengen-flúgvung. Farstøðin, má sostatt umbyggjast beinavegin, tí neyðugt verður at innrætta hana heilt øðrvísi enn nú. Verða Føroyar at meta sum ikki-Schengen, meta vit á Vága Floghavn, at hetta kemur at hava eina sera neiliga ávirkan á ferðasluna umvegis flogvøllin. Tað verður tí enn torførari hjá Føroyum at tekkjast útlendskum ferðafólkum, tí at umstøðurnar í komu og fráferð ikki verða settar til at vera nøktandi, um vit eru ikki-Schengen, sigur Vága Floghavn í viðmerkingunum.

Smyril Line førði fram somu sjónarmiðini, sum Vága Floghavn, har mett verður, at ein yvirtøka uttan Schengen-avtalu hevði sett krøv um at endurskipa umstøðurnar við øktum kostnaði, ið rakar ferðafólkini.

Minnilutin framvegis fyri

Minnilutin í Uttanlandsnevndini sigur seg hava tikið hoyringarnar frá hesum pørtunum til eftirtektar, og viðurkenna avbjóðingarnar við Schengen avtaluni. Tó meta Poul Michelsen og Høgni Hoydal ikki, at hendan avbjóðingin er nóg mikið at fella uppskotinum.

”Undir viðgerðini av málinum er komið greitt fram, at talan er bara um at gera eina avtalu við Schengen, lík henni, ið varð gjørd, tá ið Schengen varð skipað. Og hesar samráðingar eru komnar væl áleiðis. Til tess at komast skal á mál við samráðingunum, er tað ein eyðsýndur fyrirminur, at Løgtingið hevur samtykt at taka málið á føroyskar hendur, sigar teir.

Til viðgerðina týsdagin avgjórdu formenninir úr ávikavist Framsókn og Tjóðveldi, at leggja fram broyt-ingaruppskot, har gildiskoman var sett til 1. januar 2016, ið teir mettu vera nóg mikið av tíð hjá landsstýrinum at gera samráðingarnar lidnar.

